

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrij Technisch Instituut - 3 te AALST

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs				
Pedagogisch geheel	126938-110395-126921				
Instellingsnummer	126921				
Instelling	Vrij Technisch Instituut - 3				
Directeur	E. VAN DER HOEVEN				
Adres	Vakschoolstraat 41 - 9300 AALST				
Telefoon	053-73.92.11				
Fax	053-73.92.90				
E-mail	info@vtiaalst.be				
Website	http://www.vti-aalst.be				
Bestuur van de instelling	VZW ECOV				
Adres	Sinte Annalaan 99 - 9300 AALST				
Scholengemeenschap	SGKSO SALEM				
Adres	Pachthofstraat 3 - 9308 GIJZEGEM				
CLB	Vrij CLB Aalst				
Adres	Langestraat 12 - 9300 AALST				
Dagen van het doorlichtingsbezoek	28-01-2013 29-01-2013 30-01-2013 31-01-2013 01-02-2013				
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	01-02-2013				
Datum bespreking verslag met de instelling	15-03-2015				
Samenstelling inspectieteam					
Inspecteur-verslaggever	Roger Van den Borre				
Teamleden	Elly De Keyser Agnes Geerts Alex Maes Christian Potloot Eric Suys Monique Van der Straeten Erik Van Nieuwenhuyze				
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil				
Externe deskundige(n)	nihil				

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 ADMINISTRATIEVE OPSPLITSING VAN HET PEDAGOGISCH GEHEEL.....	5
2 SAMENVATTING	6
3 DOORLICHTINGSFOCUS.....	8
3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	8
3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	8
4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
4.1.1.1 Aardrijkskunde in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2008/7841/038)	9
4.1.1.2 Aardrijkskunde in tso derde graad (leerplan D/2004/0279/029)	10
4.1.1.3 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/016)	11
4.1.1.4 Nederlands in tso derde graad (leerplan D/2006/279/008)	12
4.1.1.5 Techniek in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/017)	13
4.1.1.6 Techniek in het eerste leerjaar B-stroom (leerplan D/2010/7841/020)	14
4.1.1.7 Maatschappelijke vorming in de B-stroom (leerplan D/2011/7841/019)	15
4.1.1.8 Project algemene vakken in bso tweede graad (leerplan D/2012/7841/014)	16
4.1.1.9 Elektriciteit-elektronica in tso tweede en derde graad (leerplannen D/2010/7841/023 en D/2009/7841/033)	17
4.1.1.10 Mechanische technieken in tso tweede graad (leerplan D/2003/0279/049)	18
4.1.1.11 Mechanische vormgevingstechnieken in tso derde graad (leerplan D/2010/7841/028)	19
4.1.1.12 Elektrische installaties in bso tweede graad, Elektrische installaties en Industriële elektriciteit in bso derde graad (leerplannen D/2009/7841/001, D/2011/7841/036 en D/2006/0279/018)	20
4.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	22
4.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	22
5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	23
5.1 Professionalisering	23
5.1.1 Deskundigheidsbevordering	23
5.2 Welzijn.....	24
5.3 Begeleiding.....	24
5.3.1 Leerbegeleiding	24
5.4 Evaluatie.....	25
5.4.1 Evaluatiepraktijk	25
6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	27
7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	29
7.1 Wat doet de school goed?.....	29
7.2 Wat kan de school verbeteren?	29
7.3 Wat moet de school verbeteren?.....	29
8 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	30
8.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	30
8.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	30
8.3 Overige reglementering: regeling voor het vervolg	30

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van structuuronderdelen om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Hierbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 ADMINISTRATIEVE OPSPLITSING VAN HET PEDAGOGISCH GEHEEL

Het Vrij Technisch Instituut te Aalst bestaat uit drie administratieve scholen: VTI 1 (instellingsnummer 126938) is de eerstegraadschool met een A-stroom en een B-stroom, gevestigd op de campus 'De Puytenput'. VTI 2 (instellingsnummer 110395) en VTI 3 (instellingsnummer 126921) zijn samen gevestigd op een andere campus en vormen onder de naam 'Dé Vakschool' de bovenbouw met een aanbod van bso- en tso-studierichtingen in de tweede en derde graad, zowel in de nijverheidssector als in de zachte sector. VTI 1 biedt op de campus van de bovenbouw ook onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) aan. Aan VTI 2 is ook een centrum voor deeltijds onderwijs verbonden, dat beschikt over een eigen campus. VTI 3 biedt enkele structuuronderdelen in de A-stroom en de B-stroom aan op de campus 'De Puytenput'. De verslagen voor VTI 1 en VTI 3, respectievelijk voor VTI 2 en VTI 3 kunnen dus in samenhang met elkaar worden gelezen.

2 SAMENVATTING

Het Vrij Technisch Instituut te Aalst treedt naar buiten als een 'school voor wetenschap en technologie'. Het bestaat uit drie administratieve scholen: VTI 1 is de eerstegraadschool met een A-stroom en een B-stroom, gevestigd op de campus 'De Puytenput'. VTI 2 en VTI 3 zijn samen gevestigd op een andere campus met een verouderde infrastructuur en vormen onder de naam 'Dé Vakschool' de bovenbouw met een aanbod van bso- en tso-studierichtingen in de tweede en derde graad, zowel in de nijverheidssector als in de zachte sector. VTI 1 biedt op de campus van de bovenbouw ook onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) aan. Aan VTI 2 is ook een centrum voor deeltijds onderwijs verbonden, dat beschikt over een eigen campus. VTI 3 biedt enkele structuuronderdelen in de A-stroom en de B-stroom aan op de campus 'De Puytenput'. De scholen worden geleid door een dynamische en geëngageerde directieploeg, die veel inzet op de schooloverstijgende samenwerking en die het VTI als een sterk samenhangend pedagogisch geheel ten aanzien van de buitenwereld wil profileren.

De eerstegraadschool heeft een heterogene instroom van leerlingen uit een groot aantal basisscholen. Het gaat voor een gedeelte om leerlingen met leerachterstand, onder wie leerlingen uit het buitengewoon lager onderwijs en ex-OKAN-leerlingen, vooral in de B-stroom. Ondanks de leerzorg worden globaal meer dan gemiddeld leerlingen na het eerste leerjaar A geheroriënteerd aan de hand van een B-attest.

In de bovenbouw stromen de leerlingen algemeen vrij vlot door, met uitzondering van enkele bso- en tso-studierichtingen waar het percentage C-attestingen hoger ligt dan gemiddeld. Qua percentage getuigschriften scoort het bso wat lager dan gemiddeld. Qua percentage diploma's is er zowel in het bso als in het tso een positieve evolutie en scoort de school telkens beter dan gemiddeld.

Het erkenningsonderzoek met betrekking tot doorgelichte vakken van de basisvorming en het specifiek gedeelte, beroepenvelden en studierichtingen levert een geschakeerd beeld op.

In de eerstegraadschool voldoet de realisatie voor de vakken van de basisvorming aardrijkskunde en techniek in de A-stroom. Voor het vak techniek in de B-stroom worden de leerplandoelstellingen in voldoende mate nagestreefd. Het vak Nederlands in de A-stroom wordt niet voldoende volgens het leerplanconcept gerealiseerd. De leerplandoelstellingen voor het vak maatschappelijke vorming in de B-stroom worden niet met voldoende diepgang nagestreefd, doordat niet wordt voldaan aan de minimale materiële vereisten. De leerplandoelstellingen voor het beroepenveld Bouw-Hout worden in voldoende mate nagestreefd. Voor het beroepenveld Hotel-Bakkerij-Slagerij wordt vastgesteld dat het onderwijsaanbod niet evenwichtig is en dat de beheersingsgraad voor de opleidingscomponent keuken niet aansluit bij het niveau van het beroepsvoorbereidend leerjaar (BVL). Bovendien zijn er tekorten op het vlak van uitrusting, die het nastreven van de leerplandoelstellingen voor Slagerij belemmeren. Voor de vakken en voor het beroepenveld waarvoor tekorten worden vastgesteld, geldt bovendien dat de evaluatiepraktijk voor verbetering vatbaar is. Wat het structuuronderdeel OKAN betreft, wordt vastgesteld dat de ontwikkelingsdoelen in voldoende mate worden nagestreefd.

In de bovenbouw werden de vakken van de basisvorming aardrijkskunde en Nederlands (beide in tso III) doorgelicht, evenals project algemene vakken (bso II). De realisatie voldoet niet. Voor aardrijkskunde zijn de realisatie en de evaluatie te weinig op de leerplandoelstellingen afgestemd. Bovendien wordt niet voldaan aan de minimale materiële leerplanvereisten. Het vak Nederlands wordt te weinig conform het competentieplan gerealiseerd en geëvalueerd. Voor project algemene vakken kunnen de leerplandoelstellingen niet in voldoende mate worden gerealiseerd, doordat niet wordt voldaan aan de minimale materiële leerplanvereisten. Bovendien is de evaluatie niet voldoende leerplandoelgericht.

Voor het specifiek gedeelte van de studierichtingen Autotechnieken (tso III), Bouw- en Houtkunde (tso II en III), Houttechnieken (tso II en III), Ruwbouw (bso III), Renovatie Bouw (bso III,3) en Grootkeuken (bso III) wordt vastgesteld dat de realisatie voldoet. Het specifiek gedeelte van de studierichting Restaurant en

Keuken (bso II) wordt echter niet conform de vereisten van het competentieontwikkellend leerplan gerealiseerd. Bovendien is de evaluatiepraktijk onevenwichtig en niet valide.

Voor het specifiek gedeelte van de studierichtingen Elektrische installaties (bso II en III), Industriële elektriciteit (bso III,3), Elektriciteit-elektronica (tso II en III) en Mechanische vormgevingstechnieken (tso III) voldoet de realisatie. Voor het specifiek gedeelte van de studierichting Mechanische technieken (tso II) voldoet de realisatie niet, omdat het aanbod onevenwichtig gespreid is en een aantal doelstellingen met te weinig diepgang wordt gerealiseerd. Onderwijsorganisatorisch is het beleid in gebreke gebleven met betrekking tot de implementatie van het geïntegreerde leerplanconcept.

Op het vlak van regelgeving dringen zich voor de eerstegraadschool en voor de bovenbouw bijstellingen op met betrekking tot de opname van remediëingsmaatregelen in het schoolreglement en de motivering van de B- en de C-attesten.

Het gebrek aan leerplangerichtheid, de weinig gelijkgerichte en doelgerichte evaluatiepraktijk en in sommige gevallen de onvoldoende materiële ondersteuning liggen ten grondslag aan de meeste vastgestelde tekorten. Daarnaast wordt de afstemming van de realisatie op het leerplanconcept beleidsmatig en organisatorisch nog te weinig aangestuurd en opgevolgd. Het kwaliteitsonderzoek met betrekking tot de processen geeft aanvullende verklaringen voor de bevindingen van het erkenningsonderzoek. Het kwaliteitsonderzoek toont ook aan dat zeker wat de evaluatiepraktijk betreft er nog een lange weg te gaan is, enkele nuances niet te na gesproken. Zo wordt in de eerstegraadschool de kwaliteit van de vraagstelling ondersteund door het talenbeleid en zijn er formele afspraken met betrekking tot het gewicht van de vaardigheden. Om diverse redenen kan echter noch in de eerstegraadschool noch in de bovenbouw sprake zijn van een kwaliteitsvolle evaluatie. Wat de leerbegeleiding betreft, is er een grotere gedragenheid in de eerstegraadschool dan in de bovenbouw. Op het vlak van deskundigheidsbevordering dringen zich zowel in de eerstegraadschool als in de bovenbouw verdere acties op om te beantwoorden aan de vormingseisen in onze snel evoluerende samenleving.

De huidige schoolleiding beseft dat ze voor grote uitdagingen staat. Ze wil haar dynamische aanpak verder ontplooiën en haar personeelsleden en vakgroepen verder mobiliseren om samen de kwaliteitscirkel rond te maken.

3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

3.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	aardrijkskunde, Nederlands, techniek	
Graad 1 B	maatschappelijke vorming, techniek	
Graad 1 Elektriciteit - Metaal	maatschappelijke vorming	
Graad 1 Industriële wetenschappen	aardrijkskunde, Nederlands, techniek	
Graad 1 Mechanica-elektriciteit	aardrijkskunde, Nederlands, techniek	
Graad 2 BSO Basismechanica	project algemene vakken	
Graad 2 BSO Elektrische installaties	project algemene vakken	specifieke vorming
Graad 2 TSO Elektriciteit-elektronica		specifieke vorming
Graad 2 TSO Mechanische technieken		specifieke vorming
Graad 3 BSO Elektrische installaties		specifieke vorming
Graad 3 BSO Industriële elektriciteit		specifieke vorming
Graad 3 TSO Elektriciteit-elektronica	aardrijkskunde, Nederlands	specifieke vorming
Graad 3 TSO Elektrische installatietechnieken	aardrijkskunde, Nederlands	
Graad 3 TSO Elektromechanica	aardrijkskunde, Nederlands	
Graad 3 TSO Industriële wetenschappen	aardrijkskunde, Nederlands	
Graad 3 TSO Mechanische vormgevingstechnieken	aardrijkskunde, Nederlands	specifieke vorming

3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

4 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

4.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

4.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

4.1.1.1 Aardrijkskunde in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2008/7841/038)

Voldoet

Het leerplangerichte aanbod en de overwegend betrouwbare evaluatie tonen aan dat de leerplandoelstellingen in voldoende mate gerealiseerd worden.

Onderwijsaanbod De leerplanrealisatie voldoet. De leerplandoelstellingen worden gepland en behandeld met voorrang voor de basisdoelstellingen. Het terreinwerk wordt kwaliteitsvol verwerkt in de excursies. Op het einde van het eerste leerjaar komt 'Bebouwing en bevolking' toch nog met minder diepgang aan bod en in het tweede leerjaar krijgen enkele themaoverschrijdende onderwerpen nog onvoldoende aandacht.

Uitrusting Alle lessen vinden plaats in een vaklokaal dat uitgerust is met ICT-apparatuur met internettoegang en de overige minimale materiële vereisten. De leermiddelen worden doelgericht aangewend met het oog op het bereiken van de leerplandoelstellingen. Via enkele opdrachten in de computerklas wordt een bijdrage geleverd aan het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen ICT.

Evaluatiepraktijk De evaluatie gebeurt op basis van gespreide toetsing. De verdeling van de thema's over een aantal gelijkwaardige toetsen in de loop van het schooljaar zorgt ervoor dat de gewichten van de onderdelen goed sporen met het aanbod. De bevraging gaat bijna steeds uit van de leerplandoelstellingen. Er is bewuste aandacht voor de verhouding tussen kennis en vaardigheden. Er wordt gebruikgemaakt van bijkomend bronnenmateriaal. De opdrachten en vragen zijn duidelijk geformuleerd en voorzien van de puntenverdeling. De opname van niet-vakgebonden attitudes in de evaluatie beïnvloedt mogelijk de score.

Leerbegeleiding De leerlingen beschikken over een leerwerkboek dat aangevuld wordt met het nodige bronnenmateriaal uit de eigen omgeving. Door middel van een onderwijsleergesprek wordt leerplangericht gewerkt. Voor de terreinwaarnemingen is een aangepaste bundel beschikbaar. De leerlingen weten duidelijk wat van hen verwacht wordt en kunnen rekenen op feedback na de toetsen.

Deskundigheidsbevordering De gevolgde nascholing is de laatste jaren beperkt tot de schoolbrede vormingsinitiatieven m.b.t. algemeen pedagogisch-didactische onderwerpen. De vakgroepwerking wordt georganiseerd op campusniveau waardoor ze enkel de eerste graad betreft. Het beperkte aantal vaktitularissen maakt graadgebonden vakgroepwerking evenwel onmogelijk. De overige deskundigheidsbevordering is gebaseerd op individuele leerplanstudie en reflectie, aangestuurd door de richtlijnen van de directie.

4.1.1.2 Aardrijkskunde in tso derde graad (leerplan D/2004/0279/029)

Voldoet niet

Het aanbod vertoont hiaten door een gebrek aan leerplangericht werken. In de meeste klassen is de evaluatie bovendien onbetrouwbaar, waardoor de leerplanrealisatie niet kan aangetoond worden. De minimale uitrusting voor de leerplanrealisatie is onvoldoende aanwezig.

Onderwijsaanbod De leerplanrealisatie is weinig afgestemd op de leerplandoelstellingen. Er worden inhouden aangeboden die niet tot de basisdoelstellingen behoren. Daardoor ontstaat er tijdgebrek en blijven er hiaten m.b.t. enkele onderdelen van 'Draagkracht en mondiale verschuivingen', de studie van twee reliëfgebieden en de geografische excursie. Meestal komen ook de leerplandoelstellingen 'Cartografie', waaronder GIS, en de indeling van de klimaten niet aan bod. 'Verstedelijking en ruimtelijke ordening' is goed uitgewerkt met aandacht voor de lokale situatie. In enkele klasgroepen worden ook de overige inhouden die aan bod komen met voldoende diepgang behandeld. In de meeste gevallen ontbreekt het echter aan diepgang en aan het streven naar inzicht.

Uitrusting De lokalen waarin de lessen aardrijkskunde plaatsvinden beschikken over ICT-apparatuur met internettoegang. De kwaliteit van het geprojecteerde beeld en de ontoereikende verduistering verhinderen een adequaat gebruik ervan. De overige uitrusting die vereist is voor de leerplanrealisatie, waaronder wereldbol, wandkaarten en gesteenten, ontbreekt. Enkele klasgroepen maken bij gelegenheid gebruik van een ICT-lokaal.

Evaluatiepraktijk De evaluatie is gebaseerd op dagelijks werk en examens. Net als het aanbod gaat ze te weinig uit van de leerplandoelstellingen. In enkele klasgroepen is de vraagstelling duidelijk en gebeurt de correctie transparant. Door het gebrek aan leerplangerichtheid en als gevolg van de hiaten in het aanbod is de bevraging een onvolledige weerspiegeling van het geheel van het leerplan en is de validiteit niet optimaal. In de meeste klasgroepen is de evaluatie onbetrouwbaar. Door het geringe aantal vragen en een gebrek aan leerplangerichtheid is slechts een beperkt aantal leerplandoelstellingen in verband te brengen met het geheel van de evaluatie. De vragen zijn in een aantal gevallen onzorgvuldig geformuleerd waardoor ze soms moeilijk te interpreteren zijn. Er wordt gepeild naar reproductie van indelingen en van weinig relevante inhouden. Inzichtelijke vragen en het toetsen van vaardigheden ontbreken. De puntenverdeling is weinig logisch en de correctie gebeurt onzorgvuldig en niet transparant. Het geheel van bovenstaande vaststellingen zorgt ervoor dat de score die op de delibererende klassenraad gehanteerd wordt niet weerspiegelt in welke mate de leerling de leerplandoelstellingen beheerst. De evaluatie en de bijbehorende leerlingenresultaten kunnen dan ook niet aangewend worden om de leerplanrealisatie aan te tonen.

Leerbegeleiding In enkele klasgroepen beschikken de leerlingen over een gestructureerde cursus. De leerlingen worden actief betrokken bij de opbouw en verwerking van de inhouden door onderwijsleergesprekken en kleine opdrachten. Ze weten duidelijk wat verwacht wordt bij toetsen en examens en kunnen rekenen op feedback. In de meeste klasgroepen bestaat de ondersteuning uit weinig diepgaande tekst en een verzameling bronnenmateriaal dat

digitaal ter beschikking wordt gesteld en overwegend losstaat van de tekst. De inhouden worden docerend en soms op basis van onderwijsleergesprekken aangeboden. De studie van het bronnenmateriaal leidt amper tot een neerslag in de cursus waardoor de leerlingen weinig houvast hebben om zich voor te bereiden op toetsen en examens. Dit gebrek aan inzichtelijk leren zorgt ervoor dat ook bij de bevraging weinig eisen kunnen gesteld worden.

De vakgroepwerking is erg beperkt en leidt niet tot meerwaarde wat betreft leerplanstudie en gelijkgerichtheid. Er werd de laatste jaren geen nascholing gevolgd. De deskundigheid wordt bepaald door de mate waarin zelfgestuurd gewerkt wordt aan vakinhoudelijke en pedagogisch-didactische vervolmaking.

4.1.1.3 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/016)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden niet in voldoende mate gerealiseerd. Het evaluatieconcept is onvoldoende afgestemd op het leerplanconcept.

Onderwijsaanbod	De receptieve en productieve vaardigheden komen aan bod in het leerproces, evenals een aantal strategieën die de leerlingen ook in het teken van leren leren meekrijgen. De vaardigheden worden echter te weinig ontwikkeld conform de integratieprincipes die het leerplan voorschrijft: integratie van de vaardigheden enerzijds, integratie van vaardigheden en taalbeschouwing anderzijds. De variatie van tekstsoorten die het leerplan aanreikt, wordt onvoldoende geëxploreerd op het structurerende niveau. De component taalbeschouwing wordt niet systematisch opgevat als een wisselwerking tussen kunnen en kennen. Reflectie op eigen en andermans taalgebruik wordt onvoldoende doelgericht in praktijk gebracht om de doelstellingen onder taalbeschouwing conform het leerplan te realiseren. Er zijn voldoende aanzetten tot literaire competentie via leesplezier.
Uitrusting	Het onderwijs Nederlands wordt in zekere mate ondersteund met materiële middelen. ICT kan echter niet voldoende worden geïntegreerd in de lespraktijk. De ICT-ondersteuning in het leslokaal is niet optimaal. Het aantal pc's in de ICT-lokalen staat niet altijd in verhouding tot de klassengrootte.
Evaluatiepraktijk	De tekorten in verband met de procesmatige en geïntegreerde opbouw van het curriculumaanbod hangen samen met de opvatting en invulling van de evaluatie, waarin de vaardigheden en taalbeschouwelijke kennisinhouden conform richtlijnen op het directieniveau verkaveld worden. Zowel in het dagelijks werk als in de examens krijgt de beoordeling van taalbeschouwing op zich (grammatica, woordenschat, spelling) nog een aanzienlijk aandeel. Soms wordt in de vraagstelling het foute onder ogen gebracht, wat onnodig destabiliserend kan werken. De theoretische en reproductieve bevraging van leesstrategieën, ordeningsprincipes en schooltaalwoorden is niet relevant. Het aandeel van niet-vakgebonden attitudes in de beoordeling van het vak is evenmin relevant.

Leerbegeleiding Naast het leergesprek worden activerende werkvormen in praktijk gebracht. Het klassenmanagement is professioneel, met veel aandacht voor de studiehouding, de creatieve inbreng van de leerlingen en het correcte taalregister. Er wordt veel ingezet op leren leren en leren structureren, waarbij onder meer de nadruk ligt op aanschouwelijke voorstellingen. Voor de screening en de extra begeleidingsinitiatieven is er een sterke synergie met GOK.

Deskundigheidsbevordering Er is binnen de vakgroep voldoende knowhow om de leerplanprincipes zowel in de realisatie als in de evaluatie te implementeren. De implementatie van die principes veronderstelt een aanpassing van de schoolrichtlijnen met betrekking tot evaluatie en rapportering.

4.1.1.4 Nederlands in tso derde graad (leerplan D/2006/279/008)

Voldoet niet

Voor de realisatie wordt niet in voldoende mate uitgegaan van het competentieleren conform de leerplanvisie. De leerlingenevaluatie is onvoldoende afgestemd op het leerplanconcept.

Onderwijsaanbod De uitgangspunten van het competentieleren zoals geëxpliciteerd in de concepttekst van het leerplan worden nog niet consequent gevolgd. De opbouw van taalvaardigheid gebeurt te weinig door te werken aan taalcompetenties conform de omschrijving in het leerplan: 'een cluster van kennis, vaardigheden en attitudes'. De component taalbeschouwing wordt te weinig opgevat als de onderbouwing van de vaardigheden enerzijds en als de reflectie op eigen en andermans taalgebruik en op het taalsysteem anderzijds. De component literatuur is afhankelijk van de studierichting te weinig systematisch gericht op literaire competentie, respectievelijk op het lezen op een tekstervarende manier. Niet alle tekstsoorten worden geëxploreerd. De luister- en lees oefeningen bestrijken te weinig de hogere niveaus, al zijn er leraargebonden kwaliteitsverschillen. De vakgroep Nederlands van de derde graad legt nochtans een behoorlijke werking aan de dag, wat onder meer blijkt uit de gedegen vakkennis en voorbeelden van goede praktijk zoals de kwaliteitsvolle bijdrage tot de geïntegreerde proef en het werken met portfolio's. Doordat er te weinig verticale opbouw is vanuit de tweede graad, ziet zij zich echter geconfronteerd met een leerlingenpubliek met een weinig gunstige beginsituatie, aangezien het niet echt voorbereid is op het competentieleren.

Uitrusting Er wordt voldaan aan de minimale materiële leerplanvereisten. ICT wordt algemeen voldoende geïntegreerd in de lespraktijk.

Evaluatiepraktijk De tekorten in verband met de geïntegreerde opbouw conform het competentieleren hangen samen met de opvatting en invulling van de evaluatie, waarin de vaardigheden en taalbeschouwelijke kennisinhouden verkaveld worden. Zowel in het dagelijks werk als in de examens krijgt de beoordeling van taalbeschouwing op zich (grammatica, lexicon, spelling) nog een aanzienlijk aandeel. Leraargebonden is er hergebruik van examenvragen, wat de validiteit in het gedrang kan brengen.

Leerbegeleiding Naast het leergesprek worden activerende werkvormen in praktijk gebracht. Het klassenmanagement is professioneel en is didactisch verantwoord. Het leerproces verloopt gestructureerd. Het wordt ondersteund met leermiddelen waarvan het matige gebruik soms vragen

oproept.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep is zich bewust van het gebrek aan concrete leerlijnen en van het tekort aan verticale opbouw. Met de progressieve opbouw van het nieuwe leerplan in de tweede graad wordt het graadoverschrijdende overleg nog van acuter belang voor alle vakgroepen Nederlands.

4.1.1.5 Techniek in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/017)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De infrastructuur en leermiddelen ondersteunen de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod De meeste eindtermen en leerplandoelstellingen worden gerealiseerd. Er is echter een onevenwicht in het aanbieden van de doelstellingen tussen het eerste en tweede leerjaar. De meeste doelstellingen worden al gerealiseerd in het eerste jaar, in het tweede leerjaar worden doelstellingen aangereikt die niet geschikt zijn voor de eerste graad. De verschillende toepassingsgebieden - energie, informatie en communicatie, biochemie, constructie en transport - komen aan bod. De kerncomponenten (technisch systeem, technisch proces, hulpmiddelen en keuzes) en de dimensies ('begrijpen', 'hanteren' en 'duiden') zijn grotendeels als dusdanig opgenomen. Het lerarenteam volgt behoorlijk de verhouding tussen 50 % 'hanteren' en 50 % 'duiden en begrijpen'. De projecten worden, zoals het leerplan voorschrijft, opgestart in de lessen techniek en verder uitgewerkt in de lessen technische activiteiten.

Uitrusting Het technieklokaal en het belendende lokaal voor technische activiteiten bieden voldoende ruimte en uitrusting om rekening houdend met de grootte van de klassengroep actief en constructief leren en werken mogelijk te maken. Voor de invulling van de ICT-integratie beschikken de leraren over een computerlokaal waarvan effectief gebruikgemaakt wordt.

Evaluatiepraktijk De school opteert voor een combinatie van examens en gespreide evaluatie. De evaluatiepraktijk is nog onvoldoende doorgedreven geïntegreerd in het onderwijsproces conform het leerplan. De examens zijn opgesplitst in enerzijds een gedeelte kennis en anderzijds een gedeelte vaardigheden. Het theoretisch bevragen van vaardigheden is echter niet relevant. Voor de evaluatie van de technische realisaties zijn er aanzetten tot het gebruik van een zelfevaluatie-instrument. Hierbij wordt echter vooral het 'eindproduct' geëvalueerd en in mindere mate de wijze waarop de verschillende stappen van het technisch proces worden doorlopen. Bijsturing en remediëring komen dan ook te weinig aan bod.

Leerbegeleiding In de lessen heerst een aangenaam leer- en leefklimaat. De leerlingen worden goed begeleid. Regelmatig komen activerende werkvormen aan bod. De leraren maken gebruik van digitaal materiaal ter ondersteuning van hun lespraktijk. Begeleid zelfstandig leren doet stapsgewijs zijn intrede in de lessen techniek. De projecten sluiten aan bij de leefwereld van de leerlingen en dragen bij tot hun motivatie en inzet. Uit de documentenanalyse blijkt dat niet alle bundels voor de praktische realisaties zijn uitgewerkt volgens het technologisch proces.

Deskundigheidsbevordering In het verleden was er een actieve vakgroepwerking doch door interne personeelsverschuivingen is deze op de achtergrond geraakt. Hierdoor heeft informeel overleg te veel de overhand genomen. De leraren volgen regelmatig nascholing over technische vaardigheden.

4.1.1.6 Techniek in het eerste leerjaar B-stroom (leerplan D/2010/7841/020)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate nagestreefd. De school beschikt over de minimale materiële vereisten. De leerbegeleiding en het coachen van de leerlingen zijn doorgaans sterk.

Onderwijsaanbod De school biedt de verkenninggebieden bouw, elektriciteit, hout, informatie- en communicatietechnologie (ICT), kunststoffen, metaal en voeding aan. De lestijden techniek zijn in clusters van minimum twee uren evenwichtig geprogrammeerd. Het inzicht en de technische geletterdheid bij de leerlingen worden versterkt, doordat het vak technisch tekenen aanvullend opgenomen wordt in de lessentabel. De leerplan- en de ontwikkelingsdoelen worden nagenoeg volledig aangereikt en in voldoende mate nagestreefd. Afhankelijk van het verkenninggebied varieert de diepgang. De beheersingsniveaus 'begrijpen', 'duiden' en 'hanteren' zijn opgenomen in het geheel van de projecten, maar komen niet altijd even expliciet tot uiting in de onderwijspraktijk. Hoewel het technisch proces herkenbaar is in de meeste leerstofdelen en/of in de toegepaste handelingen, wordt deze logische structuur beperkt en in een geval (verkenninggebied voeding) zelfs niet aangewend om de leerlingen meer houvast te geven en om hun zelfredzaamheid te bevorderen. Voor de invulling van enkele projecten gebruiken de leraren een werkboek. Daarentegen worden de diverse technische mogelijkheden die in deze grote technische school voorhanden zijn zelden benut. De meeste verkenninggebieden prikkelen het leren denken over mogelijke oplossingen. De leerlingen maken ongedwongen kennis met ICT-vaardigheden. De ICT-projectenbundels zijn verzorgd uitgewerkt op het niveau van de leerlingen en zijn voorbeelden van goede praktijk. Het sterk geëngageerde lerarenteam levert veel inspanningen om de leerlingen te motiveren en om onderwijs te brengen aansluitend bij de leefwereld van de leerlingen. Ze schatten de mogelijkheden met hun leerlingenpubliek goed in. Er zijn nog groeikansen om creativiteit, innovatie en uitdaging sterker te implementeren, waardoor de aantrekkingskracht en het verrassingselement bij de projecten aanzienlijk verhogen. Op basis van de aangereikte projecten en oefeningen zijn de leraren ertoe in staat de leerlingen goed te oriënteren in hun verdere schoolloopbaan.

Uitrusting De school beschikt over de minimale materiële vereisten. De sobere inrichting van het vaklokaal straalt echter een weinige krachtige leeromgeving uit. Het aantal didactische borden is vrij beperkt om de lessen anschouwelijk te onderbouwen.

Evaluatiepraktijk Het permanent evalueren neemt vooralsnog de vorm aan van gespreide beoordelingen. De evaluatiepraktijk is onvoldoende valide en mist efficiëntie. Het toekennen van scores is weinig transparant. De bijsturing van de eigen onderwijspraktijk gebeurt vrij gericht. De (zelf)evaluatie als onderdeel van het technisch proces komt tijdens de realisatie van de oefeningen nauwelijks tot uiting.

Leerbegeleiding De leraren dragen begripvol zorg voor de leerlingen en creëren tijdens hun lespraktijk een stimulerende assessmentcultuur. De lessen verlopen aldus in een leer- en leefklimaat waar begeleiding en het welbevinden van de leerlingen centraal staan. Dat blijkt ook uit een bevraging (in het kader van GOK) bij de leerlingen van de eerste graad. Het sterk geëngageerde lerarenteam levert veel inspanningen om de leerlingen te motiveren en om onderwijs te brengen aansluitend bij de leefwereld van de leerlingen. De gestructureerde lessen, die op een aanschouwelijke manier worden gebracht, zorgen voor motiverend onderwijs. De remediëring bestaat hoofdzakelijk uit het onmiddellijk bijsturen van de leerlingen tijdens de lessen. Door de diversiteit van de oefeningen en benaderingswijzen van de leraren maken de leerlingen kennis met verschillende werkvormen. Er zijn voorbeelden van goed uitgewerkte cursussen, andere zijn aan een update toe.

Deskundigheidsbevordering De leraren zijn vakdeskundig. Zo goed als alle overlegmomenten zijn informeel. Binnen de organisatie is er geen vakgroep techniek structureel vastgelegd die regelmatig vergadert. Hierdoor worden de visie op het leerplan en de implementatie ervan veeleer oppervlakkig besproken. De vakgroepwerking wordt onvoldoende gestimuleerd vanuit het beleid. Hoewel het nascholingsplan niet geconcretiseerd is per personeelslid, volgen tal van leraren regelmatig bijscholingen. De nascholingsbehoeften worden niet in kaart gebracht.

4.1.1.7 Maatschappelijke vorming in de B-stroom (leerplan D/2011/7841/019)

Voldoet niet

Het ontbreken van de minimale materiële vereisten verhindert het nastreven met voldoende diepgang van een aantal leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod Het nieuwe leerplan wordt bewust geïmplementeerd. Vorig schooljaar leverde dit nog belangrijke verschillen op tussen de klasgroepen. Vanaf dit jaar is de realisatie meer gelijkgericht. Er wordt planmatig gewerkt, maar omdat daarbij veeleer het leerwerkboek als basis gehanteerd wordt dan het leerplan, wordt een aantal leerplandoelstellingen weinig expliciet nagestreefd. Dit is wel het geval met deze die in verband gebracht worden met activiteiten en uitstappen buiten de klas, maar die worden nog niet opgenomen in de planning waardoor het overzicht onvolledig is. Er worden weinig aanvullende documenten bij het werkboek toegevoegd die aantonen dat de inhoud aangebracht worden, vertrekkend vanuit de eigen omgeving. De kwaliteit waarmee de leerplandoelstellingen worden nagestreefd, is bovendien afhankelijk van de beschikbare uitrusting.

Uitrusting Niet alle minimale materiële vereisten zijn beschikbaar. De lessen vinden plaats in de weinig aangeklede lokalen van elke klasgroep. ICT-apparatuur voor ondersteuning van de les is niet in alle gebruikte lokalen aanwezig. Het ontbreken van een leerkrachtige, informatierijke klasomgeving is een belemmering voor het nastreven van bepaalde ontwikkelingsdoelen en het hanteren van diverse werkvormen. Deze situatie is weinig ondersteunend om de aanbevelingen uit het leerplan in de praktijk om te zetten. Computerlokalen zijn voldoende bereikbaar en worden functioneel benut. Er wordt een aanzienlijke bijdrage geleverd aan het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen ICT.

Evaluatiepraktijk De evaluatie gebeurt door gespreide toetsen, meestal na het behandelen van een thema. De evaluatiedocumenten van de leerlingen van het vorige schooljaar zijn onvolledig gearchiveerd waardoor de betrouwbaarheid van de evaluatie niet volledig kan nagegaan worden. Uit de voorgelegde documenten blijkt een verschil in aanpak waarbij in een aantal klassen minstens een gedeelte van de toetsing weinig leerplangericht is. Dit schooljaar gebeurt de toetsing meer gelijkgericht. Ze sluit volledig aan bij het leerwerkboek, waardoor de representativiteit voor het leerplan niet bewust bewaakt wordt. Zo wordt bijvoorbeeld het resultaat van de doelstellingen die buiten het werkboek nagestreefd worden, niet opgenomen in de evaluatie. Ook het leerproces zelf maakt er geen deel van uit waardoor de evaluatie niet gebruikt wordt als basis voor remediëring of terugkoppeling naar de eigen lespraktijk. De score die de leerlingen behalen wordt beïnvloed door het opnemen van niet-vakgebonden attitudes.

Leerbegeleiding De leerlingen verwerken de inhouden door middel van onderwijsleergesprekken, korte opdrachten en een aantal waarnemingen buiten de klas. Leerlingactiverende werkvormen worden in toenemende mate gehanteerd voor zover de uitrusting het mogelijk maakt. Hoewel er, vooral in het eerste leerjaar, tijdens de les zoveel mogelijk voeling wordt gehouden met het beheersingsniveau van de individuele leerling, is de structurele aandacht voor het leerproces beperkt. Doordat evaluatie beschouwd wordt als de eindmeting van een voltooid geheel, wordt de individuele begeleiding op basis van de resultaten van procesevaluatie nog onvoldoende uitgevoerd. Ook hier is het feit dat de leermiddelen niet continu beschikbaar zijn een remmende factor.

Deskundigheidsbevordering Enkele leden van de vakgroep hebben de nascholingen gevolgd die de implementatie van het nieuwe leerplan begeleidden. De vakgroepwerking wordt aangestuurd door de directie. Dit resulteert in toenemende mate in gelijkgericht werken en evalueren. Men werkt evenwel nog niet als een werkgroep die op basis van leerplanstudie het aanbod over de volledige graad maximaal afstemt op de eigen situatie en reflecteert over het onderwijsproces

4.1.1.8 Project algemene vakken in bso tweede graad (leerplan D/2012/7841/014)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen kunnen niet in voldoende mate worden gerealiseerd, doordat niet wordt voldaan aan de minimale materiële leerplanvereisten. De leerlingenevaluatie is onvoldoende afgestemd op het leerplanconcept.

Onderwijsaanbod Het pav-onderwijs beoogt in voldoende mate de realisatie van de algemene doelstellingen. Schoolse en maatschappelijke weerbaarheid worden ontwikkeld, de kritische zin van de leerlingen wordt aangescherpt. Doordat het vak qua accommodatie en logistiek in onvoldoende mate wordt ondersteund, kan echter niet voluit worden gegaan voor de doelgerichte ontwikkeling van vaardigheden en attitudes in samenhang met de eindtermen- en leerplanclusters. Daardoor komt niet alleen de realisatie van doelstellingen met betrekking tot informatieverwerving en -verwerking in het gedrang, maar ook doelstellingen met betrekking tot organisatiebekwaamheid en tijd- en ruimtebewustzijn. In de meeste lesgroepen wordt het Engels als moderne vreemde taal geïntegreerd in de

lessen pav aangeboden. De inhouden sluiten voldoende aan bij de doelstellingen en bij de leefwereld van de leerlingen. De doeltaal wordt op lerarenniveau echter niet systematisch gehanteerd, waardoor onder meer kansen op systematische luistertraining worden gemist.

Uitrusting Er wordt niet voldaan aan de minimale materiële leerplanvereisten. Voor het vak staat geen geschikte accommodatie ter beschikking. ICT wordt algemeen onvoldoende geïntegreerd in de lespraktijk.

Evaluatiepraktijk De evaluatie is te weinig valide, omdat heel wat vragen het reproductieve vermogen van de leerlingen toetsen en niet peilen naar de beheersingsgraad ten aanzien van eindtermen en leerplandoelstellingen. De beheersing van 'grotere gehelen' beantwoordt niet aan de letter en de geest van het leerplan. De opbouw van sommige examens roept vragen op. De puntenverdeling en de totalen zijn vaak weinig transparant.

Leerbegeleiding De meeste leraren stellen zich coachend op. Hun aanpak is thematisch, waardoor de integratie van leerinhouden met betrekking tot verschillende doelstellingendomeinen mogelijk wordt. Het leergesprek is de overheersende werkvorm, zeker in de grote lesgroepen. Voor Engels worden in het eerste leerjaar van de tweede graad een eigen cursus en in het tweede leerjaar een leerboek gehanteerd.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep bestaat uit een aantal leden met complementaire competenties, wat de globale werking ten goede komt. Zo is er voldoende interne knowhow om de nieuwe eindtermen natuurwetenschappen te implementeren. Voor de volwaardige aanpak en realisatie van de leerplandoelstellingen voor Engels en met het oog op een doelgerichte en kwaliteitsvolle evaluatie in het algemeen dringt externe professionalisering zich op.

4.1.1.9 Elektriciteit-elektronica in tso tweede en derde graad (leerplannen D/2010/7841/023 en D/2009/7841/033)

Voldoet

De leerplandoelstellingen voor de onderzochte vakken van het specifiek gedeelte in de tweede en derde graad worden in voldoende mate gerealiseerd. De minimale didactische uitrusting is aanwezig en wordt efficiënt ingezet. De evaluatie is afgestemd op de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod De leerlingendocumenten (cursus, tekeningen,...), de laboverslagen en de werkopdrachten tonen aan dat de leerplandoelstellingen aangeboden zijn met voldoende diepgang, zowel voor de tweede als voor de derde graad. In de tweede graad zijn er vier gehelen te onderscheiden, namelijk TV Elektriciteit, PV/TV Schakeltechnieken, TV Mechanica en TV Elektronica die allemaal evenwichtig aan bod komen. De vakgroep heeft de leerplandoelen verdeeld (door middel van een kruistabel) maar voorziet in te weinig controle op de realisatie van die doelen. Hierdoor gebeurt het dat bepaalde leerplandoelstellingen, o.a. omzettingen van getallen en kleurcoderingen van weerstanden, herhaaldelijk met dezelfde diepgang worden aangeboden. In de derde graad wordt de nadruk gelegd op het verwerven van competenties binnen het afgebakend toepassingsgebied elektriciteit en elektronica. De leraren slagen erin de leerlingen creatief en proefondervindelijk te laten werken via projecten. De leerplandoelstellingen en leerinhouden vormen de basis van de

geïntegreerde proef (GIP), die aspecten uit de verschillende vakgebieden combineert. Er wordt in sterke mate gewerkt rondom realiteitsgebonden projecten op een voldoende hoog niveau. Het afsluitend project in de tweede graad is representatief voor de leerplanrealisatie.

Uitrusting De minimale uitrusting volstaat om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden. Leraren beschikken niet over het comfort om meerdere leerlingen aan dezelfde proeven te laten werken, maar lossen dit op door rotatie van de oefeningen. De motoren die volledig beantwoorden aan de veiligheidseisen zijn besteld. De meeste lessen vinden plaats in geschikte lokalen en labo's. Deze dienen opgefrist te worden om een aangename leeromgeving te bekomen. De lessen mechanica vinden meestal plaats in een gewoon leslokaal waardoor de leerinhouden te theoretisch aangebracht worden. ICT-gebruik is geïmplementeerd.

Evaluatiepraktijk De leerlingenevaluatie verloopt nog zeer traditioneel. Ze is over het algemeen sterk reproductief en vooral gericht op kennis. Inzichtelijke vragen komen echter te weinig aan bod. Het ontbreekt binnen deze vakgroep aan een coherente visie op evaluatie.

Leerbegeleiding De leraren maken gebruik van eigen samengesteld cursusmateriaal, al dan niet digitaal ter beschikking gesteld van de leerlingen. Sommige cursussen zijn een chaotisch samenraapsel van kopieën uit leerboeken en databoeken én van cursussen gevonden via internet. Opmerkelijk is dat de leerlingen nog heel veel schrijfwerk hebben. Heel wat opgaven van oefeningen worden gedictreed of schrijven ze af van het bord. Deze manier van werken komt leerlingen met leerproblemen niet ten goede. De vakgroep dient zich hierover te bezinnen en te zorgen voor ordelijke cursussen die het leren van leerlingen bevorderen. De leerlingen worden degelijk begeleid tijdens de labolessen. De verslagen zijn kwalitatief goed onderbouwd met een geleidelijke opbouw naar toenemende zelfstandigheid.

Deskundigheidsbevordering De meeste leraren volgen minstens één relevante nascholing per schooljaar. Pedagogisch-didactische nascholingen zijn veeleer beperkt, hoewel daaraan nood is.

4.1.1.10 Mechanische technieken in tso tweede graad (leerplan D/2003/0279/049)

Voldoet niet

De leerplandoelen worden nagenoeg volledig aangeboden. Dit aanbod is echter niet evenwichtig gespreid en een aantal doelstellingen worden met te weinig diepgang gerealiseerd.

Onderwijsaanbod Er is een aanzet tot het veralgemeend gebruik van 3D-CAD, wat het ruimtelijk inzicht en het verwerven van vaardigheden i.v.m. tekening lezen bij de leerlingen bevordert. De verspanende bewerkingen gebeuren vooral op conventionele machines die voldoende beveiligd zijn, het gebruik van CNC is beperkt tot simulatie. De studierichting maakt een ontwikkelingsproces door naar de implementatie van het geïntegreerd leerplanconcept, dat nochtans reeds dateert van 2003. De onderwijsorganisatie is daar deels een oorzaak van. De samenhang tussen theorie, technisch tekenen, technologie en praktijk is niet optimaal. De praktijkopdrachten zijn voldoende kwaliteitsvol, maar kansen om de leerlingen te motiveren door systematisch uit te gaan van onderdelen van 3D-samenstellingen worden nog gemist. In het tweede leerjaar gaat te veel

onderwijstijd naar het realiseren van één project, dat weliswaar waardevol is, maar een hypotheek legt op de evenwichtige spreiding en de noodzakelijke diepgang van het overblijvende curriculum. Een degelijke aansluiting met de derde graad Mechanische vormingstechnieken komt daardoor onder druk te staan.

Uitrusting De werkplaatsruimten zijn verouderd maar de school beschikt over voldoende machines en leermiddelen om het leerplan te realiseren. De persoonlijke beschermingsmiddelen worden overwegend goed gebruikt. De ICT-mogelijkheden in sommige werkplaatsen zijn beperkt maar er kan uitgeweken worden naar een computerklas.

Evaluatiepraktijk De evaluatiepraktijk is overwegend conventioneel, met toetsen, praktijkopdrachten en opdrachten voor dagelijks werk en examens. Het niveau is behoorlijk maar niet steeds gelijkgericht. Vernieuwende evaluatieconcepten worden sporadisch toegepast. De leerlingen kennen de evaluatiecriteria.

Leerbegeleiding De individuele begeleiding van de leerlingen voldoet en de leraren streven naar het aanbrengen van de gepaste arbeidsattitudes. De communicatie met de leerlingen zorgt voor weinig problemen. In de theorielessen worden zelden activerende werkvormen gebruikt. ICT wordt leraarafhankelijk geïntegreerd. Het cursusmateriaal volstaat maar is, door de mix van kopieën, delen van handboeken en door de leraren zelf ontwikkeld materiaal weinig overzichtelijk. Sommige delen zijn niet meer noodzakelijk voor de realisatie van de leerplandoelstellingen of zijn aan een update toe.

Deskundigheidsbevordering De leraren overleggen in hoofdzaak informeel over de organisatorische en materiële elementen van het onderwijsproces. De pedagogisch-didactische aspecten maken in mindere mate deel uit van het overleg. De vakgroepwerking en de leerplanrealisatie worden weinig aangestuurd en opgevolgd door het beleid. De deelname aan externe nascholingsactiviteiten is in hoofdzaak vakgebonden.

4.1.1.11 Mechanische vormgevingstechnieken in tso derde graad (leerplan D/2010/7841/028)

Voldoet

De leerplandoelen met betrekking tot de theoretische component en de praktische vaardigheden komen voldoende aan bod in het onderwijsaanbod en in de evaluatiepraktijk. Uitrusting en leermiddelen volstaan.

Onderwijsaanbod Vooral voor de praktische vormingscomponenten wordt een behoorlijk studiepeil bereikt. Heel wat leerlingen uit deze studierichting stromen vlot door naar de arbeidsmarkt, Sommigen kunnen vervolgstudies binnen het vakdomein aan. Het aandeel van CNC en CAD-CAM bij de verspanende bewerkingen voldoet en sluit aan op het leerplan van het derde leerjaar van de derde graad Computergestuurde mechanische productietechnieken. De opdrachten voor de geïntegreerde proeven zijn relevant voor de studierichting en het niveau volstaat. In het tweede leerjaar krijgt de proef echter bijzonder veel aandacht, waardoor een volledige leerplanrealisatie soms in het gedrang komt. De keuze van de stagegevers en de stageopdrachten sporen met het profiel van de studierichting.

Uitrusting De werkplaatsruimten zijn verouderd maar de school beschikt over voldoende machines en leermiddelen om het leerplan te realiseren. De

persoonlijke beschermingsmiddelen worden overwegend goed gebruikt. De ICT-mogelijkheden in sommige werkplaatsen zijn beperkt maar er kan uitgeweken worden naar een computerklas.

Evaluatiepraktijk De evaluatiepraktijk is overwegend conventioneel, met toetsen, praktijkopdrachten en opdrachten voor dagelijks werk en examens. Het niveau is behoorlijk maar niet steeds gelijkgericht. Vernieuwende evaluatieconcepten worden sporadisch toegepast. De leerlingen kennen de evaluatiecriteria.

Leerbegeleiding De individuele begeleiding van de leerlingen voldoet en de leraren streven naar het aanbrengen van de gepaste arbeidsattitudes. De communicatie met de leerlingen zorgt voor weinig problemen. In de theorielessen worden zelden activerende werkvormen gebruikt. ICT wordt leraarafhankelijk geïntegreerd. Het cursusmateriaal volstaat maar is, door de mix van kopieën, delen van handboeken en door de leraren zelf ontwikkeld materiaal weinig overzichtelijk. Sommige delen zijn niet meer noodzakelijk voor de realisatie van de leerplandoelstellingen of zijn aan een update toe.

Deskundigheidsbevordering De leraren overleggen in hoofdzaak informeel over de organisatorische en materiële elementen van het onderwijsproces. De pedagogisch-didactische aspecten maken in mindere mate deel uit van het overleg. De vakgroepwerking en de leerplanrealisatie worden weinig aangestuurd en opgevolgd door het beleid. De deelname aan externe nascholingsactiviteiten is in hoofdzaak vakgebonden.

4.1.1.12 Elektrische installaties in bso tweede graad, Elektrische installaties en Industriële elektriciteit in bso derde graad (leerplannen D/2009/7841/001, D/2011/7841/036 en D/2006/0279/018)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De didactische materiële uitrusting ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod Binnen de ingerichte vakken worden de meeste leerplandoelstellingen met voldoende diepgang aangeboden. Ze worden niet altijd gerealiseerd conform de visie van de leerplannen. Deze stellen de theorie op te bouwen vanuit het proefondervindelijk waarnemen én de samenhang te realiseren via een geïntegreerde aanpak. Zowel in de tweede graad als in het derde leerjaar van de derde graad slagen de meeste leraren erin volgens dat leerplanconcept te werken. Nog niet alle projecten zijn opgesteld volgens het technologisch proces, maar de evolutie is merkbaar. In de derde graad zijn de leerplandoelen geclusterd in vakken en verdeeld over verschillende leraren waardoor de geïntegreerde aanpak nog geen ingang gevonden heeft. Naast het ontbreken van de daartoe vereiste infrastructuur ligt de administratieve inzetbaarheid van de leraren aan de basis daarvan. Op de school heerst geen cultuur om dit te doorbreken. In de derde graad worden een aantal leerplandoelstellingen (o.a. elektrische verwarming) benaderd vanuit het 'residentieel' kader in plaats van het 'industriële en tertiair' kader en dit als gevolg van het gebruik van een leerboek. De ruimte die leraren binnen het leerplan krijgen om schooleigen accenten te leggen, gebruiken ze voor het aanbieden van te veel extra leerinhouden die niet studierichtingsgebonden zijn. Er is geen overleg tussen de leraren over de diepgang van de leerstofinhouden die zij aanbieden, waardoor verscheidene leraren dezelfde leerplandoelstellingen even grondig

aanbieden. Het bereikte niveau bij de leerlingen ligt hoger dan wat het leerplan vereist. Dit kan problemen geven bij heroriëntering van leerlingen uit het tso naar deze studierichting. De stage en de geïntegreerde proef (GIP) zijn zeer goed georganiseerd. De GIP is kwaliteitsvol en overstijgt het niveau van de studierichting. Het afsluitend project op het einde van de tweede graad is representatief voor de leerplanrealisatie.

- Onderwijsorganisatie** In de tweede graad ondersteunt de school de leerplanvisie door het aantal leraren te beperken. In de derde graad ondersteunt de spreiding van de lestijden 'uitvoeringsmethoden en praktijk' over meerdere leraren de leerplanvisie niet.
- Uitrusting** De school beschikt over goed uitgeruste werkplaatsen, voorzien van voldoende computers. Zij heeft ook al heel wat inspanning geleverd om de meeste vaklokalen uit te rusten met een lerarencomputer met beamer. Door het opsplitsen van de leerplandoelstellingen in vakken (derde graad) beschikken de leraren echter niet altijd over een krachtige leeromgeving met aangepaste infrastructuur. Het gebruik van ICT is in alle leerjaren geïmplementeerd in de lessen. De school plant nog extra aankopen van computers om meer lescomfort te geven.
- Evaluatiepraktijk** In de tweede graad is de evaluatie afgestemd op de leerplandoelstellingen. Onderzoek van de evaluatiedocumenten in de derde graad toont aan dat de vraagstelling bij examens, taken en toetsen de aangereikte leerinhouden breed dekt, maar niet altijd uitgaat van de leerplandoelstelling zelf. Het aandeel van de extra leerstof bij examens is daar opvallend hoog. De vraagstelling overstijgt het beoogde beheersingsniveau. Voor 'doe-vakken' zoals technisch tekenen, praktijk en labo, worden eveneens examens afgenomen. Tijdens examens worden sommige vaardigheden theoretisch bevraagd. In het licht van een geïntegreerde aanpak met permanente evaluatie, conform het leerplan, is dit een vreemde keuze. Bij de evaluatie van theoretische vakken is het voor de leerling niet altijd duidelijk welke maximumscore kan worden behaald per vraag. Er zijn aanzetten tot ontwikkeling van werkbare evaluatiedocumenten waarbij zowel proces als product geëvalueerd worden. Sommige leraren hebben het moeilijk vakattitudes te onderscheiden van gedragsattitudes en rekenen deze laatste aan bij de evaluatie van kennis en vaardigheden, ondanks het bestaan van attituderapportering. Sporadisch doen leerlingen aan zelfevaluatie, maar deze evaluatievorm is niet ingeburgerd. Overleg binnen de vakgroep dringt zich op om de evaluatiepraktijk gelijkgericht bij te sturen. De evaluatie van de stages en de GIP is duidelijk en transparant voor de leerlingen.
- Leerbegeleiding** Het lesmateriaal in de tweede graad is min of meer aangepast aan de visie van het leerplan. De relatie met de leerlingen is constructief en gebaseerd op wederzijds vertrouwen. De leraren proberen de leerlingen individueel te begeleiden en, o.a. via de gerichte remediëring van leerachterstanden, optimale slaagkansen te bieden. In de derde graad wordt gebruikgemaakt van zowel zelfgemaakte cursussen als verscheidene leerboeken voor eenzelfde leerjaar. Deze zijn eigenlijk bestemd voor gebruik in tso en uit onderzoek van de evaluatie blijkt dat de leerstof ook op dat niveau aangereikt wordt. De aankoop van de leerboeken als naslagwerk is in dit geval niet te verantwoorden. In het derde leerjaar van de derde graad

stimuleren de leraren de leerlingen om deel te nemen aan prestigieuze wedstrijden.

Deskundigheidsbevordering Initiatieven tot professionalisering zijn leraargebonden. De meeste leraren volgen minstens één nascholing per schooljaar. Pedagogisch-didactische nascholingen zijn veeleer beperkt. De nascholingsbundels worden aan collega's doorgegeven en het inhoudelijke wordt besproken op de trimestriële vakvergadering.

4.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

4.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	neen
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëingsmaatregelen	neen
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor gewoon secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede en derde alinea 252, § 1b en 252, § 2)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, tweede en derde alinea 252, § 1b en 252, § 2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

5 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

5.1 Professionalisering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning, ontwikkeling.

5.1.1 Deskundigheidsbevordering

Motivering

De scholen hebben een visie op de deskundigheidsbevordering van het personeel, maar schreven die nog niet uit. Ze beschikken alleszins over een goed gestoffeerd stappenplan om een doeltreffend professionaliseringsbeleid uit te werken. Momenteel stellen ze een aantal prioriteiten voorop waarrond ze hun personeel wensen te professionaliseren. Het gaat om de eigenheid van het pedagogisch project, de jaarlijkse accenten in het schoolwerkplan, de input naar aanleiding van functioneringsgesprekken met het personeel en de bevindingen van de onderwijsinspectie en van externe partners. Daarnaast voerden ze een brede bevraging uit over de nascholingsbehoeften van het personeel. De resultaten werken verwerkt, geanalyseerd en geprioriteerd over een termijn van drie jaar.

Hieruit blijkt dat de scholen nog niet de gewoonte hebben om jaarlijks een nascholingsplan op te stellen, dat op een samenhangende wijze alle vormingsinspanningen bevat die erop gericht zijn de kennis, vaardigheden en attitudes van de personeelsleden te ontwikkelen, te verbreden of te verdiepen en begeleidingsinitiatieven te nemen die gericht zijn op de organisatieontwikkeling.

Toch nemen de scholen tal van initiatieven om de deskundigheid van de personeelsleden op peil te houden. Tijdens de jaarlijkse pedagogische studiedag plaatsen ze breed gedragen onderwerpen op de agenda of spelen ze in op schoolbrede noden. Er werd onder meer in vorming over het talenbeleid, het verwerven van ICT-vaardigheden en klassenmanagement voorzien. Ze zorgen ook voor inwendige professionaliseringsinitiatieven en wenden interne expertise aan om de deskundigheid van collegae te verhogen. De werking van de jaarleiders, Technische Adviesraad Secundair Onderwijs (TARSO), de graadcoördinatoren en de vakgroepen zijn daarvan goede voorbeelden, hoewel bij laatstgenoemden heel wat kwaliteitsverschillen voorkomen. Vooral het gemis aan doelgerichte sturing vanuit de schoolleiding maakt dat het rendement van de vakgroepwerking veeleer gering is. In het algemeen zijn de vakgroepen nog niet uitgebouwd tot een krachtig forum voor leerplanstudie en uitwisseling van aanwezige expertise. Om die reden startten de scholen recentelijk een vormingstraject op over de werking van de vakgroepen, in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst.

Op vak- en opleidingsniveau werden al heel wat interessante initiatieven genomen. Zo werden voor houtbewerking een opleiding CNC en voor mechanica een opleiding voor het gebruik van een digitaal tekenprogramma georganiseerd. Ook het contact en de samenwerking met beroepssectoren en de participatie aan leerplanontwikkeling worden gestimuleerd.

De scholen verwachten voor het volgen van vakgerichte nascholing ook initiatief van de individuele leraar. Ze verspreiden daartoe alle beschikbare informatie en rekenen voor de selectie van onderwerpen op het gezond verstand van de geïnteresseerden. Hier knelt het: ofwel is de aansluiting op de taakhoud soms weinig relevant, ofwel leidt dit soms tot het volgen van weinig of geen nascholing. Ook voor het multipliceren en implementeren van gevolgde nascholing rekent de schoolleiding op de deelnemers en de vakgroep, zonder evenwel de effecten op te volgen. De scholen inventariseren de gevolgde nascholing. Deze lijsten bevatten een ruim aantal vakken, maar een beperkt aantal vakken komt niet voor. De nascholingsgelden worden correct aangewend, maar de scholen slagen er niet meer in bijkomende

financiële middelen te investeren.

Op beleidsniveau volgen de directieleden ook heel wat nascholing. Daarmee willen de teamleden niet enkel een voorbeeldfunctie vervullen, maar tegelijk een krachtig signaal geven van de nood aan vorming in deze snel veranderende samenleving en de steeds complexer wordende schoolorganisatie.

5.2 Welzijn

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

5.3 Begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning, ontwikkeling.

5.3.1 Leerbegeleiding

Motivering

De schoolleiding ontwikkelde een duidelijke visie op leerzorg. Zij is gericht op de wisselwerking tussen de eerstelijns hulp op lerarenniveau, de tweedelijns hulp op schoolniveau en de derdelijns hulp van het CLB. Er zijn afspraken, richtlijnen en procedures, die een referentiekader vormen voor een kwaliteitsvolle leerbegeleiding. Om elke leerling maximale ontwikkelingskansen aan te bieden werd 'Preventie en remediëring van studie en gedragsproblemen' in beide scholen bewust als thema in de gelijke onderwijskansenwerking (GOK) gekozen.

De leerbegeleiding is in de eerste graad (De Puytenput) meer gedragen dan in de bovenbouw (Dé Vakschool), ook de geboden ondersteuning varieert sterk per administratieve school. Het beleid steunt voor zijn leerbegeleiding op een zo breed mogelijke basis en verwacht van alle leraren dat zij hun verantwoordelijkheid opnemen voor de eerstelijnszorg. De eerste graad heeft hiervoor vanuit de goed functionerende cel leerlingenbegeleiding een breed spectrum van preventieve en curatieve ondersteuningsmaatregelen uitgewerkt. Via intakegesprekken, wiskunde- en taaltesten en gegevens vanuit het basisonderwijs worden eventuele specifieke noden bij de start snel in kaart gebracht. Leerlingen die instromen met leerachterstand voor bepaalde vakken worden bijgewerkt door de leraren met o.a. ingeroosterde remediëringlessen. Verschillende screeningstesten over de tweejarige loopbaan van de leerling meten de beginsituatie en de vorderingen. Leerlingen die geen vordering maken ondanks alle genomen maatregelen worden dan in overleg met de klassenraad doorverwezen.

In de bovenbouw is het ondersteuningsaanbod beperkter doch met ingeroosterde bijlessen voor de hoofdvakken en individuele initiatieven van de leraren wordt ook hier de eerstelijnszorg vervuld. Deze zorg gebeurt voornamelijk op vraag van de leerlingen en ouders en minder via detectie op schoolniveau.

Leerlingen met een geattesteerd leerprobleem worden ondersteund met stimulerende, compenserende, remediërende en dispenserende maatregelen (STICORDI-maatregelen) die in een handelingsplan worden vastgelegd. De leraren volgen de uitvoering ervan vrij consequent op. Hoewel de school ook algemene STICORDI-maatregelen op schoolniveau hanteert door bijvoorbeeld screening van de examens, laten heel wat leraren in de bovenbouw de leerlingen nog notities nemen. Het leerproces wordt ondersteund met een systematisch ingevulde modelagenda, wat de duidelijkheid voor de leerling en de communicatie met de ouders bevordert.

De elektronische leerlingendossiers en -volgkaarten zijn in de eerste graad goed gestoffeerd. Zij bevatten relevante informatie en geven een helder overzicht van de remediëringinitiatieven. Deze informatie geeft aanleiding tot verdere opvolging. Ondanks regelmatige nascholingsessies worden in de bovenbouw de volgdoossiers minder systematisch ingevuld, waardoor weinig sporen overblijven van de verschillende

begeleidingsinitiatieven. Sommige leraren volgen op eigen initiatief specifieke nascholing met betrekking tot ondersteuning van leerlingen met leerstoornissen. Van een systematische multiplicatie van de extern opgedane expertise ter ondersteuning van alle teamleden zijn weinig sporen detecteerbaar.

De eerste graad meet de doeltreffendheid van zijn acties systematisch en kwaliteitsvol, deels door zelfreflectie, deels aan de hand van enquêtes. De resultaten hiervan leidden al regelmatig tot bijsturing van de genomen initiatieven. Zo werden de screeningstesten aan de hand van beelden gemaakt, waardoor leerlingen met taalproblemen toch op een objectieve manier kunnen getest worden. Uit de bevragingen bij de ouders bleek ook dat de leerkrachten meer coachend moeten optreden om het leervermogen te verhogen.

In de bovenbouw zijn er aanzetten om gegevens over de leerbegeleiding te verzamelen. Tot een integrale en samenhangende effectmeting op basis van objectieve gegevens komt het evenwel nog niet. Zo heeft de school ook nog geen effectmeting uitgevoerd in verband met de studiewijzer die ze, naar analogie van de eerste graad, uitgewerkt heeft voor alle derde jaren. Door de geringe multiplicatie van de nascholing over leerbegeleiding is ook de effectiviteit daarvan op het leerlingenniveau beperkt.

In het teken van de verdere ontwikkeling is de directie van 'Dé Vakschool' zich ervan bewust dat de leerbegeleiding moet bijgestuurd worden. Zij wil hiervan werk maken door eerst te zorgen voor een positief school-, klas- en leerklimaat. Projectmatig en geïntegreerd werken, verfraaiing van de schoolomgeving maken hier deel van uit. Verder wil zij ook werk maken van de verdere ontwikkeling en invoering van de studiewijzer in alle vierde jaren.

De directie van 'De Puytenput' wil permanent haar leerbegeleiding blijven ontwikkelen. Dit doet zij, mede vanuit de GOK-werking en de verschillende bevragingen.

5.4 Evaluatie

De school staat voor de kwaliteitsbewaking van deze indicator aan het begin van een ontwikkelingsproces.

5.4.1 Evaluatiepraktijk

Motivering

De school hanteert geen geschreven visie op de evaluatiepraktijk. In het schoolreglement zijn slechts enkele aspecten opgenomen omtrent evaluatie, overwegend van praktische aard.

In de eerste graad illustreren een aantal acties dat het streven naar leerplangerichte evaluatie deel uitmaakt van de schoolwerking. De kwaliteit van de vraagstelling op toetsen wordt ondersteund vanuit het talenbeleid. Om de evaluatie van vaardigheden voldoende aan bod te laten komen zijn afspraken vastgelegd over het gewicht ervan in de scores. In de B-stroom is de verhouding tussen kennis, vaardigheden en attitudes voor alle vakken dezelfde. In de A-stroom hebben de vakgroepen inspraak wat betreft het aandeel van de vaardigheden. De beoordeling van niet-vakgebonden attitudes is structureel opgenomen in de evaluatiepraktijk, zonder aankondiging daarvan in het schoolreglement. De quotering ervan gebeurt weinig transparant en beïnvloedt mogelijk de jaartotalen die aan de delibererende klassenraad worden voorgelegd. De strikte verwerking van de gewichten tussen kennis, vaardigheden en attitudes in elk rapport maakt de aandacht voor de evaluatie van vaardigheden wel dwingend, maar laat weinig marge over om de evaluatie maximaal af te stemmen op de leerplandoelstellingen die binnen de betreffende rapportperiode aan bod kwamen. De vaststellingen in de doorgelichte vakken tonen aan dat deze formele aanpak in de meeste vakken nog niet geleid heeft tot een kwaliteitsvolle evaluatie. De kenmerken van een valide evaluatiepraktijk worden onvoldoende onder de aandacht gebracht en de inhoudelijke ondersteuning om deze te implementeren in de onderwijspraktijk is ontoereikend.

In de tweede en de derde graad is de aandacht om de evaluatiepraktijk beleidsmatig aan te sturen de

laatste jaren geleidelijk gegroeid. De school heeft de eerste stappen gezet om de kwaliteitsbewaking van de evaluatiepraktijk op te starten. Het proces bevindt zich echter nog in het stadium van de visieontwikkeling. Algemeen staat het rendement van de evaluatie niet in verhouding tot de vele tijd die volgens de schoolkalender ervoor wordt uitgetrokken. De vaststellingen tijdens de doorlichting tonen aan dat het ontbreken van schoolbrede richtlijnen om leerplangericht, betrouwbaar en transparant te evalueren, leidt tot belangrijke leraar-, vak- en studierichtingsgebonden kwaliteitsverschillen. De validiteit is afhankelijk van de individuele aandacht en bekwaamheid om de evaluatie af te stemmen op het beheersen van de leerplandoelstellingen. Slechts uitzonderlijk is de evaluatiepraktijk onderwerp van overleg binnen een vakgroep. Ook individuele klemtonen, zoals het verrekenen van niet-vakgebonden attitudes, beïnvloeden de scores. Het beleid staat voor de uitdaging om een gedragen visie te ontwikkelen en deze gelijkgericht en met de nodige ondersteuning en deskundigheid in de praktijk om te zetten.

De attestering gebeurt overwegend volgens de geest van de regelgeving. Toch is een aantal uitgestelde beslissingen in de bovenbouw, vooral vorig schooljaar, moeilijk in verband te brengen met een gebrek aan informatie om in juni een attest toe te kennen. De motivering van de B- en C-attesten is ontoereikend. In de eerste graad wordt nagenoeg niet verwezen naar de resultaten wat betreft het beheersen van de leerplandoelstellingen en slechts oppervlakkig naar de remediëringsinitiatieven. De onderbouwing gebeurt vooral op basis van attitudes. In de bovenbouw is de motivering beperkt tot hooguit een opsomming van vakken zonder bijkomende elementen uit de begeleidende klassenraden. Dit is een inbreuk op de regelgeving.

Inbreuk(en) op de regelgeving

De delibererende klassenraad motiveert de B- en C-attesten onvoldoende conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.5, §5, 6 en 8.

6 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Het Vrij Technisch Instituut, 'school voor wetenschap en technologie', omvat drie administratieve scholen. VTI 1 is de eerstegraadschool, die naast een A-stroom en een B-stroom ook onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) aanbiedt. VTI 2 en VTI 3 vormen samen de bovenbouw ('Dé Vakschool') met een aanbod van bso- en tso-studierichtingen in de nijverheidssector en in de zachte sector op een campus met een verouderde infrastructuur. VTI 2 biedt naast voltijds ook deeltijds onderwijs aan. VTI 3 heeft ook een aanbod van enkele structuuronderdelen in de eerste graad, zowel in de A- als in de B-stroom.

Het volledige aanbod van de eerste graad bevindt zich op de campus 'De Puytenput'. Het OKAN-onderwijs is ondergebracht op de campus van de bovenbouw.

De algemeen directeur staat in voor het overkoepelend beleid en is ook administratief directeur van VTI 2. Op het ogenblik van de doorlichting geeft een waarnemend directeur leiding aan de eerstegraadschool. Hij wordt ondersteund door verantwoordelijken voor de interne pedagogische begeleiding (IPB), de coördinatie en de leerlingenbegeleiding. Het pedagogisch beleid wordt mee gedragen door de jaarleiders van respectievelijk 1A, 1B, 2A en het BVL. De concrete leiding van de bovenbouw (VTI 2 en VTI 3) berust bij een directeur pedagogisch beleid en een directeur wetenschap en technologie. Zij worden ondersteund door een adjunct-directeur pedagogisch beleid en een adjunct-directeur patrimonium technische dienst. Ook de jaarleiders, technische adviseurs en de technische adviseurs-coördinatoren zijn betrokken bij het pedagogisch en logistiek beleid. De eerstegraadschool en de bovenbouw hebben elk hun eigen secretariaatswerking. De functie 'algemene coördinatie' berust bij de coördinator van het Centrum Leren en Werken.

Het algemeen beleid heeft als prioritaire doelstelling een grotere organisatorische en pedagogische afstemming van de eerstegraadschool en de bovenbouw op elkaar, zodat ze zich in hun interne werking en tegenover de buitenwereld als een sterk samenhangend geheel kunnen opstellen en profileren. Recentelijk werden concrete initiatieven genomen om graad- en schooloverstijgend de verticale samenhang te vergroten en te versterken, met de actieve inzet en betrokkenheid van jaarleiders, technische adviseurs en technische adviseurs-coördinatoren.

De globale visieontwikkeling is gesitueerd op het niveau van de inrichtende macht en gaat uitdrukkelijk uit van het 'Eigentijds Christelijk geïnspireerd Opvoedings- en Vormingsproject' (ECOV). De schoolvisie sluit daarbij aan en wordt geconcretiseerd in een dynamisch en strategisch schoolwerkplan. Prioritaire beleidsopties beogen op korte termijn de optimalisering van de vakgroepwerking en de kwaliteitsverhoging van de evaluatiepraktijk.

De scholen beschikken over de decretaal verplichte overlegorganen, die beantwoorden aan de formele verplichtingen. Personeelsleden en leerlingen worden actief betrokken bij de besluitvorming. Vanuit de schoolleiding wordt veel ingezet op duidelijke communicatie via traditionele en elektronische kanalen, al wijst het gebrek aan gelijkgerichtheid in de werking voor sommige vakken en studierichtingen op een falende of gebrekkige informatiedoorstroming.

In de eerstegraadschool is het talenbeleid sterk vervlochten met de GOK-werking. Bovendien trekt de school extra uren uit voor remediërings- en begeleidingslessen die onder meer besteed zijn aan leerlingen met taalachterstanden. Ook de bovenbouw biedt structurele ondersteuning in de context van haar GOK-werking aan. Daarnaast worden niet-structurele remediëringsinitiatieven genomen die leerlingen met taalmoeilijkheden ten goede komen. Verdere inspanningen zijn vooral in de bovenbouw nodig om het draagvlak voor een doelgericht en effectief talenbeleid op het uitvoeringsniveau te verbreden.

De scholen hanteren geen systeem voor interne kwaliteitszorg maar willen met de pdca-cirkel (plan-do-

check-act) hun onderwijskwaliteit bewaken en verhogen. Dankzij de input van functioneringsgesprekken en op grond van data, onder meer uit het leerlingenvolgsysteem, heeft de schoolleiding al heel wat informatie verzameld en verwerkt om het onderwijsproces doelgericht aan te sturen en op te volgen. Zij vertoont een grote bereidheid om kwaliteitsverhogende initiatieven te nemen, ook rekening houdend met externe gegevens. Naast de optimalisering van de vakgroepwerking, onder meer op studierichtingsniveau, van de evaluatiepraktijk en van het professionaliseringsbeleid zijn de betere afstemming van de onderwijsorganisatie op de curriculumrealisatie en de problematiek van de verouderde infrastructuur belangrijke uitdagingen in de context van kwaliteitszorg en kwaliteitsbewaking.

7 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid voor het vak aardrijkskunde in de basisvorming van de A-stroom.
- De uitrusting voor de studierichting Mechanische vormgevingstechnieken in het tso derde graad.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De aanwending van de schooltijd.
- De uitgestelde beslissingen en bijkomende proeven.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De evaluatiepraktijk.
- De vakgebonden leerbegeleiding.

Wat betreft het algemeen beleid

- De ontwikkeling en implementatie van de onderwijskundige visie op de leerplanrealisatie en de evaluatie.
- De afstemming van de onderwijsorganisatie op de realisatie van de geïntegreerde leerplannen in sommige studierichtingen.
- De aansturing, ondersteuning en opvolging van de onderwijskundige processen in relatie tot de vakgroepwerking.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De minimale materiële leerplanvereisten voor het vak mavo in de basisvorming van de B-stroom.
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor het vak Nederlands in de basisvorming van de A-stroom.
- De minimale materiële leerplanvereisten en de realisatie van de leerplandoelstellingen voor het vak pav in de basisvorming van de studierichtingen in het bso in de tweede graad.
- De minimale materiële leerplanvereisten en de realisatie van de leerplandoelstellingen voor het vak aardrijkskunde in de basisvorming van de studierichtingen in het tso in de derde graad.
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor het vak Nederlands in de basisvorming van de studierichtingen in het tso in de derde graad.
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor het specifiek gedeelte van de studierichting Mechanische technieken in het tso in de tweede graad.

8 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

8.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	X	
Graad 1 B	X	
Graad 1 Elektriciteit - Metaal	X	
Graad 1 Industriële wetenschappen	X	
Graad 1 Mechanica-elektriciteit	X	
Graad 2 BSO Basismechanica	X	
Graad 2 BSO Elektrische installaties	X	
Graad 2 TSO Mechanische technieken		X
Graad 3 TSO Elektriciteit-elektronica	X	
Graad 3 TSO Elektrische installatietechnieken	X	
Graad 3 TSO Elektromechanica	X	
Graad 3 TSO Industriële wetenschappen	X	
Graad 3 TSO Mechanische vormgevingstechnieken	X	

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-03-2016 opnieuw een controle uit.

8.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

BEPERKT GUNSTIG

omwille van De delibererende klassenraad motiveert de B- en C-attesten onvoldoende conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.5, §5, 6 en 8.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-03-2016 opnieuw een controle uit.

8.3 Overige reglementering: regeling voor het vervolg

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

Het schoolreglement is niet volledig conform de regelgeving: het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringmaatregelen is niet in orde.

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-03-2016 opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Roger Van den Borre de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	